

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
KN2024/00755

Vår handläggare
Alexander Engvers

Remissvar gällande *Betänkande Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet (SOU 2024:11)*

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har följande synpunkter på förslaget.

Försvarsinspektörens beslut

I den nu gällande miljöbalken skrivs det militära försvaret ut som bestående av Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt. FOI bör räknas som en del av det militära försvaret då FOI hanterar liknande skyddsvärden som Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt – och ofta hanterar skyddsvärden av stor betydelse för t.ex. Försvarsmaktens operativa förmåga. I FOI:s regleringsbrev för 2024 framgår även att myndigheten, liksom de andra uppräknade myndigheterna, ska bidra till målen för det militära försvaret. Även om många verksamheter vid FOI kan, och ska, stödja det civila försvaret så är verksamheten vid myndigheten till en överväldigande del orienterad mot militära frågor och myndigheten hanteras idag vid Försvarsdepartementets avdelning för militärt försvar.

Det ska tilläggas att FOI från och med den 1 juli 2025 kommer att stå under tillsyn av Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM, tidigare generalläkaren), Ds 2024:1. Enligt nu gällande rätt omfattas inte FOI av samma reglering som övriga försvarsmyndigheter rörande tillstånd och tillsyn på miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelskontroll och tillsyn på strålskyddsområdet. I promemorian föreslås att FOI ska omfattas av samma reglering som Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt på dessa områden. Det innebär bland annat ett skifte från den grupp av tillsynsmyndigheter och kommuner som FOI står under idag på områdena till ett mer samlat grepp hos Försvarsinspektören för hälsa och miljö,

som lyder direkt under regeringen i tillsyns- och kontrollärenden. Därför bör FOI också ingå i den krets av försvarsmyndigheter där Försvarsinspektörens beslut enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av balken överklagas till regeringen.

Om regeringens prövning

Enligt utredningens förslag ska nuvarande 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken ersättas av nya bestämmelser i 21 kap. 8 § respektive 18 kap. 3 § miljöbalken. Förslaget innebär att regeringens prövning av beslut som rör Försvarsmakten och andra försvarsmyndigheter inte längre blir obligatoriskt. Enligt förslaget ska regeringen istället ges tillfälle att ta över prövningen av beslut som rör försvarsmyndigheterna och ska ta över prövningen om det är en fråga som bör avgöras av regeringen. Förarbetena till nuvarande 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken säger att utgångspunkten för överlämnande är att målet verkligen kräver ett ställningstagande från regeringens sida och att frågor som rör försvaret är allmänt av denna natur och att de därför alltid ska överlämnas till regeringens avgörande. Det betonas också att det, för att upprätthålla ett effektivt försvar, måste finnas utrymme för att ha andra krav på Försvarsmaktens miljöfarliga verksamhet jämfört med samhället i övrigt. Dessutom kräver bedömningen i sådana ärenden oftast tillgång till uppgifter som omfattas av försvarssekretess. En handläggning hos regeringen innebär att samtliga uppgifter som ligger till grund för ärendet kan delges och en mer fullständig och ingående prövning av frågan kan göras. FOI:s uppfattning är att detta, tillsammans med det säkerhetspolitiska omvärldsläget, gör att en obligatorisk regeringsprövning bör kvarstå.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av jurist Alexander Engvers. I den slutliga handläggningen har även chefsjurist Eva Liljefors deltagit.

Kista som ovan

.....
Jens Mattsson

.....
Alexander Engvers

Sändlista:

Klimat- och näringslivsdepartementet:

kn.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ewa.bergwall@regeringskansliet.se

För kännedom

Försvarsdepartementet

Försvarsmakten

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Särskild rådgivare

Chefsjurist

AC